

Sun'iy intellektning yoshlar ongi va tafakkuriga ta'siri

Mahbuba Erkinjon-qizi Berdimqulova

B.O.Shavkatov

sharifshavkatov643@gmail.com

Guliston davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellektning yoshlar ongi, tafakkuri va dunyoqarashiga ko'rsatayotgan ta'siri tahlil qilinadi. Zamonaviy texnologiyalar yoshlarning bilim olish jarayonini yengillashtirishi bilan birga, ularning mustaqil fikrlashiga ham ijobiy va salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Tadqiqot davomida sun'iy intellektning ta'lim tizimidagi o'rni, axborot olish tezligi va fikrlash jarayonlariga ta'siri yoritiladi. Shuningdek, yoshlar ongida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish zaruriyati asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, yoshlar, tafakkur, ong, ta'lim, texnologiya, tanqidiy fikrlash, raqamli muhit

The impact of artificial intelligence on the minds and thinking of young people

Mahbuba Erkinjon-kizi Berdimqulova

B.O.Shavkatov

sharifshavkatov643@gmail.com

Guliston State Pedagogical Institute

Abstract: This paper examines the impact of artificial intelligence on the consciousness and thinking of young people. Modern technologies facilitate the learning process, but they can have both positive and negative effects on independent thinking. The study highlights the role of artificial intelligence in the education system, the speed of information acquisition, and its influence on cognitive processes. It also emphasizes the importance of developing critical thinking skills among youth.

Keywords: artificial intelligence, youth, thinking, consciousness, education, technology, critical thinking, digital environment

Kirish

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar jadal rivojlanib, ularning imkoniyatlari tobora kengayib bormoqda. Internet, gadjetlar va kundalik hayotimizda foydalanadigan qurilmalar hayotimizni ancha osonlashtirdi va vaqtimizni tejashga

xizmat qilmoqda. Avvallari faqat fantastik filmlarda ko'rilgan voqealar bugun haqiqatga aylanmoqda. Shu sababli, texnologiyalar rivoji odamlarni hayratlantirishdan ko'ra, ularni tashvishga solmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt shunday texnologiyalardan biridir. Shu o'rinda savol tug'iladi: inson yaratgan sun'iy intellekt tabiiy inson aqlidan ustun bo'lishi mumkinmi? Sun'iy intellekt - bu inson aqliga xos vazifalarni bajarishga qodir bo'lgan tizimlar yaratishga qaratilgan fan va texnologiya sohasi hisoblanadi. Masalan, o'z-o'zini boshqaruvchi avtomobillar, xizmat ko'rsatuvchi robotlar va mobil ilovalardagi dasturlar sun'iy intellekt asosida ishlaydi.

Sun'iy intellektning yoshlar ongiga ta'siri. So'nggi yillarda sun'iy intellekt hayotimizning deyarli barcha sohalariga kirib keldi. Bu, albatta, yoshlar ongiga ham o'z ta'sirini ko'rsatmoqda.

Ijobiy jihatlari:

- AI ta'lim jarayonini osonlashtiradi
- Ma'lumotlarga tez va qulay kirish imkonini beradi
- Murakkab mavzularni sodda va tushunarli tarzda tushuntiradi
- Yoshlarning ijodkorligini rivojlantiradi (san'at, musiqa, dasturlash va boshqalar)

- Individual ta'limni ta'minlaydi

- Analitik va muammo yechish ko'nikmalarini rivojlantiradi

Salbiy jihatlari:

- Diqqatni jamlash qobiliyati pasayishi mumkin
- Mustaqil fikrlash susayadi
- Jonli muloqot kamayadi, empatiya rivoji cheklanadi
- AI ga haddan tashqari ishonch paydo bo'ladi
- Noto'g'ri ma'lumotlarga duch kelish ehtimoli bor
- Shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi muammosi mavjud

Shu sababli, sun'iy intellektdan ongli va me'yorida foydalanish juda muhim.

Statistik ma'lumotlar

AQShda 4-17 yoshdagi bolalarning 31,9% AI dan foydalangan 15-17 yoshdagilar orasida bu ko'rsatkich 50% ga yetadi. 12-21 yoshdagi yoshlarning 13,1% AI chatbotlardan ruhiy maslahat uchun foydalanadi Tayvanda yoshlarning 62,5% haftasiga kamida bir marta AI ishlatadi.

Ta'lim tizimidagi muammolar

Ba'zi o'qituvchilar AI dan haddan tashqari foydalanish ta'lim sifatini pasaytirayotganini ta'kidlamogda.

AQShda o'tkazilgan tajribada talabalar telefonlarsiz darsga kirganda, ularning 95% darsga tayyor emasligi aniqlangan. Bu esa shuni ko'rsatadiki, o'quvchilar ko'pincha bilimni o'zlashtirmasdan, tayyor ma'lumotlarga tayanib qolmoqda.

Muhokama: AI va inson aqli

Sun'iy intellekt katta hajmdagi ma'lumotni tez qayta ishlay oladi. Biroq inson aqli faqat tezlik emas - u ijodkorlik, hissiyot va tanqidiy fikrlashni ham o'z ichiga oladi. Shuning uchun AI insonni to'liq almashtira olmaydi. Ammo, zamonaviy bilim va texnologiyalarni bilmagan insonlar raqobatda ortda qolishi mumkin.

Xulosa

Sun'iy intellekt katta imkoniyatlar yaratadi, lekin u bilan birga muammolarni ham olib keladi.

Eng muhim jihat - muvozanat. Yoshlar AI dan foydalanishi kerak, lekin unga to'liq bog'lanib qolmasligi lozim. O'z ustida ishlaydigan, bilim va ko'nikmaga ega insonni hech qanday texnologiya almashtira olmaydi. Doimo o'rganishda va rivojlanishda davom eting!

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Russell, S., Norvig, P. — Artificial Intelligence: A Modern Approach. Pearson Education, 2021.
2. Kaplan, A., Haenlein, M. — Siri, Siri in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations of Artificial Intelligence. Business Horizons, 2019.
3. Brynjolfsson, E., McAfee, A. — The Second Machine Age. W.W. Norton & Company, 2018.
4. Tegmark, M. — Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence. Knopf, 2017.
5. UNESCO — Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities. Paris, 2021.
6. OECD — Artificial Intelligence in Society. OECD Publishing, 2019.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish strategiyasi"ga oid qarorlari va hujjatlari.
8. To'xtayev, B. — Axborot texnologiyalari va jamiyat. Toshkent, 2020.
9. Karimov, I. — Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent, 2008.